

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 67/04-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. P., toho času vo vydávacej väzbe, Väzobná väznica, O., zastúpeného advokátom JUDr. R. M., so sídlom v B., vo veci porušenia jeho základnej slobody upravenej v čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva upraveného v čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. októbra 2003, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. júla 2003, uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 27. októbra 2003 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Tpo 140/03 z 1. decembra 2003, Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. P. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. decembra 2003 doručená sťažnosť Ing. P. P., toho času vo vydávacej väzbe, Väzobná väznica, O. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. M. so sídlom B., vo

veci porušenia jeho základnej slobody upravenej v čl. 17 ods. 1 až 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva upraveného v čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. októbra 2003 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. júla 2003.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 108/02 z 24. 10. 2002 boli obvinení Ing. P. P. a JUDr. Ing. J. M. podľa § 68 ods. 1 Tr. por. a z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. b) a c) (Ing. P.), resp. písm. a), b) a c) (JUDr. Ing. J. M.) vzatí do väzby.“

Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 7 To 152/02 zo 7. 11. 2002 sťažnosti oboch obvinených podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

... Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 7 Tpo 3/03 z 12. 2. 2003 zmenil dôvody väzby s tým, že tieto sú u oboch obvinených dané už iba podľa § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por. Súd dospel k záveru, že nakoľko na spoločnosť Horizont a. s. Košice bol vyhlásený konkurz, ani jeden z obvinených – teda ani Ing. P. P., jednoducho nemajú reálnu možnosť pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

.... Okresný súd Košice I. uznesením sp. zn. 7 Ntv 108/02 zo 17. 6. 2003 zamietol návrh krajského prokurátora v Košiciach zo dňa 10. 6. 2003 na predĺženie doby trvania väzby u oboch obvinených. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že nie je dôvod na ďalšie jej predlžovanie, pretože doba 8 mesiacov trvania väzby bola dostatočne dlhá na to, aby vyšetrovateľ vykonal úkony, ktoré majú odôvodňovať údajné trvanie väzobných dôvodov.

Krajský prokurátor v Košiciach potom uznesením sp. zn. 1 Kv 82/02 z 21. 6. 2003 oboch obvinených z väzby prepustil na slobodu.

... Minister spravodlivosti Slovenskej republiky pod sp. zn. 3013/2003-61/D/291 dňa 25. 6. 2003 podal vo veci sťažnosť pre porušenie zákona, a to jednak proti uzneseniu

KS Košice sp. zn. 7 Tpo 3/03 z 12. 2. 2003, ako aj proti uzneseniu OS Košice I sp. zn. 7 Ntv 108/02 zo 17. 6. 2003.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. 7. 2003 rozhodol, že oboma napadnutými súdnymi rozhodnutiami bol porušený zákon. Vo vzťahu k uzneseniu KS Košice sťažnosti oboch obvinených zamietol, čím vlastne ponechal v platnosti aj dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. a vo vzťahu k rozhodnutiu OS Košice I tomuto prikázal, aby vo veci konal a rozhodol.

Ihneď po doručení rozsudku NS SR obhajca zaslal OS Košice I dňa 23. 9. 2003 list, v ktorom upozornil súd na nerealizovateľnosť rozsudku NS SR.

Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. 10. 2003 predĺžil lehotu trvania väzby u obv. Ing. P. P. o 4 mesiace s tým, že lehota predĺženej väzby začína plynúť dňom obmedzenia osobnej slobody obvineného v súvislosti s jeho dodaním do výkonu väzby na základe tohto rozhodnutia.“.

Vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam sťažovateľ namieta, že „Najvyšší súd SR svojím rozhodnutím z 29. 7. 2003, ktoré bolo účastníkom doručené koncom septembra 2003 vlastne vyvolal stav, že OS Košice I musel v októbri (!), t. j. po uplynutí viac ako 3 mesiacov opätovne rozhodovať o pôvodnom návrhu prokurátora na predĺženie väzby z 10. 6. 2003. Okresný súd teda nerozhodoval na základe stavu, aký tu bol v čase rozhodovania, t. j. 2. 10. 2003, ale na základe stavu, aký tu podľa názoru prokurátora bol pred tromi mesiacmi. Niet žiadnych pochybností o tom, že je to v hrubom rozpore s platnou zákonnou úpravou“.

Podľa sťažovateľa má namietaný rozsudok najvyššieho súdu charakter „akademického výroku“, ktorého realizácii bráni priamo zákon – platný Trestný poriadok. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, „že nie je možné a prieči zásadám elementárnej logiky predlžovať väzbu, ktorá už viac ako 3 mesiace reálne neexistuje.“.

Namietané uznesenie okresného súdu vydané na základe právneho názoru najvyššieho súdu podľa názoru sťažovateľa „nemá v dejinách trestného práva v SR, ale zrejme ani v celom svete obdobu: súd predĺžil dobu trvania neexistujúcej väzby, pričom

začiatok takto predĺženej väzby učinil závislým od budúcej udalosti – dodania obvineného do väzby.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ dospel k záveru, že okresný súd riadiaci sa rozhodnutím najvyššieho súdu rozhodol v hrubom rozpore s platným Trestným poriadkom, čím porušil aj jeho ľudské práva zaručené mu ústavou a dohovorom.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej rozhodol týmto nálezom:

„1. Uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. 10. 2003 vydaným na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. 7. 2003, ktorým bola podľa § 71 ods. 1 Tr. por. predĺžená lehota trvania väzby u obvineného Ing. P. P., bol porušený čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. 10. 2003 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. 7. 2003 sa zrušujú.“.

Dňa 5. januára 2004 bolo ústavnému súdu doručené „Doplnenie ústavnej sťažnosti podanej advokátom JUDr. R. M. zo dňa 28. novembra 2003“, v ktorom sťažovateľ dáva na zváženie súdu, „aj opodstatnenosť § 266 a nasl. Trestného poriadku v súčasnom znení“.

Dňa 11. februára 2004 bolo ústavnému súdu doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľa (ďalej len „doplnok sťažnosti“), ktorým rozšíril okruh odporcov aj o Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a upravil petit , ktorý po doplnení znie nasledovne:

„1. Uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. 10. 2003 vydaným na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. 7. 2003, ktorým bola podľa § 71 ods. 1 Tr. por. predĺžená lehota trvania väzby u obvineného Ing. P. P., bol porušený čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. *Uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 27. 10. 2003, ktorým boli rozšírené väzobné dôvody u obvineného Ing. P. P., o väzobný dôvod podľa § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por., ako aj naň nadväzujúcim uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Tpo 140/03 z 1. 2. 2003, ktorým bola podľa § 148 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietnutá sťažnosť obvineného, bol porušený čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

3. *Uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 145/03 (správne 7 Ntv 146/03) z 2. 10. 2003, Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. 7. 2003, uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 27. 10. 2003 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Tpo 140/03 z 1. 12. 2003 sa zrušujú. “.*

V odôvodnení doplnku sťažnosti právny zástupca sťažovateľa poukazuje na skutočnosť, že uznesením okresného súdu sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 27. októbra 2003 boli rozšírené väzobné dôvody aj o väzobný dôvod podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tpo 140/03 z 1. decembra 2003 sťažnosť sťažovateľa podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Z týchto skutočností vyvodzuje právny zástupca sťažovateľa záver, že „*súdy konajúce a rozhodujúce o väzbe... pokračovali v porušovaní jeho ľudských práv*“, pričom argumentuje, že odchod jeho mandanta do Českej republiky nemožno považovať za naplnenie väzobného dôvodu podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, keďže „*ihneď po príchode do Českej republiky sa prihlásil príslušným orgánom ČR a plne s nimi spolupracoval. A to všetko s plným vedomím toho, že medzi ČR a SR existuje zmluva o právnej pomoci, v rámci ktorej môže byť kedykoľvek vydaný do SR...*“.

Dňa 5. marca 2003 bolo ústavnému súdu doručené ďalšie „doplnenie sťažnosti z 28. novembra 2003 a 9. februára 2004“, ako aj „Dodatok k sťažnosti Ing. P. P.“.

V doplnení sťažnosti sťažovateľ rozširuje okruh odporcov ako porušiteľov jeho základných práv, a to o Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len

„ministerstvo vnútra“) a Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“); od ústavného súdu však požaduje nález tohto znenia:

„I.

Ústavný súd zrušuje uznesenie vyšetrovateľa ČVS: VKE-10/OVOZTČ-BA-2002 z 21. 10. 2002 a všetky na to naväzujúce rozhodnutia, a uznesenie vyšetrovateľa ČVS: VKE 17/OVOZTČ-BA-2002 z 30. 7. 2002.

II.

Všetky rozhodovania súdov o väzbe uvedených v ustanoveniach § 68 až § 74 TP ako aj riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch sa musia konať za účasti obvineného a obhajoby, kontradiktórne a len na základe dôkazov vykonaných dôkazov pred súdom, ibaže by sa obvinený či obhajoba tohto práva vzdali.

III.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný prijať každé podanie strany vrátane obhajoby obvineného na rozhodovanie o sťažnosti pre porušenie zákona a minister spravodlivosti a generálny prokurátor nie sú oprávnení zadržiavať takéto podnety ak im nevyhovujú v rámci svojich kompetencií, pričom sú viazaní záväznými lehotami obzvlášť pri rozhodovaní o väzbe, teda ihneď alebo urýchlene.

IV.

Prokurátor je povinný každé podanie smerujúce k rozhodovaniu o väzbe pred súdom postúpiť v lehote súdu, ak mu sám nevyhoví, a to aj za situácie, ak sa obvinený fyzicky vo väzbe v SR nenachádza.

V.

Lehoty v žiadnom stupni rozhodovania o väzbe nesmú prekročiť hranicu 14 dní. Toto sa rovnako týka aj rozhodovania o riadnych aj mimoriadnych opravných prostriedkoch. Lehota sa pritom počíta od podania takého podnetu, nie od postúpenia súdu iným orgánom a končí dňom právoplatného rozhodnutia (resp. rozhodnutia).“.

Vo svojom dodatku k sťažnosti sťažovateľ poukazuje na zásadu rovnosti zbraní s poukázaním na čl. 13 ods. 3 ústavy a ďalej na čl. 1, čl. 2 a čl. 3 dohovoru a navrhuje doplniť petit na rozhodnutie ústavného súdu nasledovne:

„VI.

Každý, kto tvrdí, že bol alebo je na svojich pravach ukrátený, musí mať možnosť podať návrh na konanie, vrátane trestného oznámenia, v ktorom bude jeho vec dôkladne, a pokiaľ porušenie spôsobil niektorý orgán štátu, verejne, urýchlene, nezávislo, nestranne a kontradiktórne preskúmaná. Konanie musí byť takej osobe prístupné, musí mať prístup k spisu a o priebehu musí byť informovaná. Taký návrh nie je možné odmietnuť, založiť ani posudzovať podľa obsahu ináč, než kam smeruje svojím pomenovaním, alebo domáhaním sa určitého rozhodnutia. Také konanie musí byť zahájené okamžite, najneskôr do 30 dní.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich

z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl.144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Opierajúc sa o tieto východiská posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Námietky sťažovateľa vyjadrené v sťažnosti ústavný súd zhrnul nasledovne:

1. Námiетка založená na tvrdení, že najvyšší súd napadnutým rozsudkom vyvolal stav, v dôsledku ktorého musel okresný súd rozhodovať o predĺžení väzby nie na základe stavu, aký bol v čase jeho rozhodovania (2. októbra 2003), ale „...na základe stavu, aký tu podľa názoru prokurátora bol pred troma mesiacmi“, čo je podľa jeho názoru „...v hrubom rozpore s platnou zákonnou úpravou“. Táto námiетка smeruje proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. júla 2003.

Vo vzťahu k tejto z námietke sťažovateľa sa ústavný súd stotožnil s argumentáciou sťažovateľa, podľa ktorej v rámci rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo väzobných veciach má nadriadený súd rozhodovať na základe skutkového a právneho stavu, ktorý existuje v čase rozhodovania a ktorý sa prípadne líši od stavu, ktorý bol daný v čase vydania napadnutého uznesenia. Tejto zásade zodpovedá aj judikatúra najvyššieho súdu (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ntv 545/93 z 3. februára 1994 alebo uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. Ntv – II 215/94 z 20. mája 1994).

Osobitná povaha a účel sťažnosti pre porušenie zákona ako mimoriadneho opravného prostriedku však limituje uplatnenie uvedenej zásady v takom konaní, ktorého zmyslom a hlavným účelom je náprava závažných prípadov nesúlady právoplatných rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, prípadne postupu týchto orgánov, ktorý uvedeným rozhodnutiam predchádzal, so zákonom. Je nesporné, že pri preskúmaní zákonnosti právoplatného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo na podklade sťažnosti pre porušenie zákona, musí najvyšší súd pre účely rozhodovania v rozsahu ustanovenom v § 268 Trestného poriadku vychádzať zo skutkového a právneho stavu existujúceho v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

To ale nebráni, aby po zrušení napadnutého rozhodnutia súd, ktorému bola vec prikázaná na opätovné prejednanie a rozhodnutie (§ 270 Trestného poriadku), neprihliadal na nové okolnosti týkajúce sa skutkového a právneho stavu, ktoré sú významné z hľadiska rozhodovania o ďalšom trvaní väzby.

V zmysle § 271 ods. 1 Trestného poriadku by mohol najvyšší súd vo väzobnej veci sám hneď rozhodnúť, ak by na podklade predloženého spisového materiálu mohol s určitosťou vyvodiť záver, že v konkrétnom prípade nedošlo k podstatným zmenám skutkového a právneho stavu existujúceho v čase rozhodovania súdu, ktorého rozhodnutie bolo sťažnosťou pre porušenie zákona napadnuté a nové rozhodnutie možno urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozhodnutí správne zistený.

Obsah napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z 29. júla 2003 podľa názoru ústavného súdu nenasvedčuje, že tento v naznačenom smere postupoval v rozpore so zákonom, či už vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu z 12. februára 2003, po zrušení ktorého sám rozhodol o sťažnosti obvinených [viď napr. str. 9 tohto rozsudku „... *Dôvodné podozrenie, že obvinení sa stíhaných trestných činov dopustili, však existovalo a existuje. V čase keď im bolo vznesené obvinenie (a doposiaľ nebolo v predpísanom konaní zrušené) pramenilo z (...) Tým boli, a aj v súčasnosti, sú splnené podmienky predpokladané ustanovením § 68 ods. 1 veta prvá Tr. p., podľa ktorej vziať do väzby možno len osobu, proti ktorej bolo vznesené obvinenie (§ 163)*“; alebo str. 10 tohto rozsudku „... *je logické, že vyšetrovateľ a neskôr i prokurátor a súdy považovali toto konanie obvineného - (tu však nejde o osobu sťažovateľa) – za také, ktoré vzbudzovalo a naďalej i napriek odstupu času vzbudzuje obavu, že ujde alebo sa bude skrývať...*“; resp. str. 11 tohto rozsudku „... *nie je v súčasnom štádiu konania možné vylúčiť (nie dokonanie, ale) dokončenie trestného činu podvodu...*“], alebo vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu zo 17. júla 2003 o nepredĺžení lehoty trvania väzby. Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu dospel najvyšší súd k záveru, že čo sa týka dôvodov, je protirečivé a okresný súd sa „*veľmi okrajovo zaoberal obsahom podaného návrhu*“, resp. (na inom mieste) že nedôsledne vyhodnotil návrh prokurátora a že v čase rozhodovania okresného súdu neboli splnené zákonné podmienky na to, aby tento súd nepostupoval podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku a nepredĺžil lehotu trvania väzby obvinených.

Z vyššie uvedeného a napokon ani z formulácie najvyššieho súdu o povinnosti okresného súdu znovu prejednať návrh krajského prokurátora z 10. júla 2003 a „*dôsledne sa s ním vysporiadať*“ nemožno podľa názoru ústavného súdu bez ďalšieho vyvodiť záver

(a to ani s prihliadnutím k viazanosti okresného súdu právnym názorom najvyššieho súdu v zmysle § 270 ods. 4 Trestného poriadku), že by najvyšší súd znemožnil okresnému súdu prihliadnuť na závažné zmeny skutkového a právneho stavu od 17. júla 2003 podstatné pre rozhodnutie o návrhu na predĺženie väzby (naopak, najvyšší súd poukázal napr. na potrebu prihliadnuť k zrušeniu uznesenia krajského súdu z 12. februára 2002).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že námietka sťažovateľa smerujúca proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tz 16/03 z 29. júla 2003 nie je opodstatnená.

2. Námietka, podľa ktorej okresnému súdu pri opätovnom prerokovaní návrhu prokurátora na predĺženie väzby sťažovateľa bránil zákon (konkrétne § 67 ods. 3 Trestného poriadku), pretože v čase opätovného prerokovania neboli splnené podmienky § 67 ods. 3 Trestného poriadku pre opätovné vzatie do väzby a ani z hľadiska „logiky“ nebolo možné predĺžiť väzbu, ktorá „už viac ako tri mesiace neexistuje“. Táto námietka smeruje proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. októbra 2003.

Pokiaľ ide o túto námietku, ústavný súd konštatoval, že podľa jeho názoru napriek kritike zo strany sťažovateľa sa dá z namietaného uznesenia vyvodiť, že okresný súd si jednak osvojil právny názor najvyššieho súdu (aj s ohľadom na § 270 ods. 4 Trestného poriadku), pokiaľ ide o samotný návrh prokurátora, a jednak že okresný súd dospel k záveru, že v období od 17. júla 2003 do opätovného rozhodovania o návrhu prokurátora na predĺženie väzby (2. októbra 2003) nedošlo k takej zmene skutkového a právneho stavu, ktorá by odôvodňovala iné rozhodnutie vo veci, i keď sa tento záver mohol a mal v rozhodnutí výslovne uviesť. V prospech tohto názoru svedčí i okolnosť, že obhajoba v konaní pred najvyšším súdom a neskôr pred opätovným rozhodnutím okresného súdu vo veci (v podaniach z 22. júla 2003 a z 23. septembra 2003) nenamietala podstatnú zmenu dôkaznej situácie, resp. skutkového stavu oproti stavu z júna 2003. V podaní z 23. septembra 2003 obhajca sťažovateľa síce vzniesol námietku, že návrh prokurátora „obsahuje tvrdenia časovo neaktuálne“, toto konštatovanie ale nekonkretizoval žiadnymi konkrétnymi údajmi o zmene skutkového stavu ohľadne existencie dôvodov väzby.

V nadväznosti na uvedené sa potom ústavný súd zaoberal námietkou sťažovateľa o skončení jeho väzby a z toho vyplývajúcej nemožnosti nového rozhodnutia o predĺžení jeho väzby. V tejto súvislosti ústavný súd vzal do úvahy opätovne procesnú situáciu, v ktorej rozhodoval najvyšší súd o sťažnosti pre porušenie zákona podanej ministrom spravodlivosti. Ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd sa síce pri svojom rozhodovaní mohol obmedziť na akademický výrok podľa § 268 ods. 2 Trestného poriadku, t. j. že „*bol porušený zákon*“, s odôvodnením, že po prepustení obvineného na slobodu možno o jeho opätovnom vzatí do väzby rozhodnúť len na základe návrhu podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku a z dôvodov podľa § 67 ods. 3 Trestného poriadku, ale keďže podľa jeho právneho názoru (ktorý vyplýva aj z vyššie citovaných častí z jeho rozsudku z 29. júla 2003) v čase podania návrhu krajského prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby (10. júla 2003) pretrvávali u sťažovateľa dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 Trestného poriadku, napadnuté uznesenie okresného súdu zo 17. júla 2003 zrušil a prikázal vec znovu prejednať a rozhodnúť. V dôsledku takéhoto postupu najvyššieho súdu podľa § 270 ods. 1 Trestného poriadku sa väzobná vec de iure procesne vrátila do štádia rozhodovania o návrhu prokurátora podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa, t. j. väzby podľa § 67 ods. 1 Trestného poriadku. Za týchto okolností mohol okresný súd posudzovať pri svojom rozhodovaní existenciu väzobných dôvodov len podľa § 67 ods. 1 Trestného poriadku a musel vylúčiť aplikáciu § 67 ods. 3, ako aj § 71a Trestného poriadku.

Ústavný súd vzal do úvahy, že Trestný poriadok nerieši *expressis verbis* osobitnú procesnú situáciu, do ktorej sa dostal okresný súd (ostatne aj najvyšší súd) a konštatoval, že táto spôsobila „atypickosť“ výroku uznesenia okresného súdu 7 Ntv 146/03 z 2. októbra 2003 v časti týkajúcej sa stanovenia začiatku plynutia predĺženej lehoty väzby. V tomto kontexte nepovažoval ústavný súd túto časť výroku uznesenia okresného súdu z ústavného hľadiska za neudržateľnú a neospravedliteľnú, aj s ohľadom na to, že tento výrok zodpovedal skutkovému stavu veci, ako aj požiadavke, aby v súdnom rozhodnutí o predĺžení trvania väzby bolo toto predĺženie presne určené, vylučujúc akúkoľvek pochybnosť pri jeho výkone o dobe trvania pozastavenia osobnej slobody obvineného (k tomu napr. Rt 60/94).

Na základe vyššie uvedených argumentov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietajúcej uznesenie okresného súdu sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 2. októbra 2003.

3. Ústavný súd sa zaoberal aj námietkami sťažovateľa smerujúcimi proti uzneseniu okresného súdu sp.zn. 7 Ntv 146/03 z 27. októbra 2003, ktorým boli rozšírené väzobné dôvody u sťažovateľa o väzobný dôvod podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ako aj naň nadväzujúcemu uzneseniu krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 140/03 z 1. decembra 2003, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 7 Ntv 146/03 z 27. októbra 2003 vo vzťahu k rozšíreniu väzobných dôvodov o dôvod uvedený v § 67 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

V odôvodnení uznesenia okresného súdu z 27. októbra 2003 sa okrem iného uvádza: *„Krajský prokurátor v Košiciach podal návrh na rozšírenie väzobných dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. o väzobný dôvod § 67 ods. 1 písm. a) Tr. por., ktorý zdôvodnil tým, že i keď samotný obvinený Ing. P. P. verejne deklaroval vôľu podrobiť sa rozhodnutiu Okresného súdu Košice I o predĺžení jeho väzby, vyšetrovateľ PZ na základe vykonaných operatívno-pátracích úkonov zistil, že obvinený Ing. P. P. opustil územie Slovenskej republiky a najmenej od 7. 10. 2003 sa zdržiava na území Českej republiky, kde má požiadať o politický azyl. A teda tým sú dané konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že obvinený Ing. P. P. ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu.... Súd po preskúmaní návrhu Krajského prokurátora Košice a spisového materiálu dospel k záveru, že návrh prokurátora je dôvodný, preto tomu vyhovel a rozhodol v zmysle výrokovvej časti tohto uznesenia.“.*

Krajský súd sa v namietanom uznesení stotožnil so záverom okresného súdu, keď konštatoval *„... že obvinený po tom, čo mal nastúpiť do výkonu väzby, k čomu bol vyzvaný, opustil územie Slovenskej republiky. Uvedené konanie aj napriek zdôvodneniu zo strany obvineného, ktorý tak mal konať pre nedôveru voči orgánom činným v trestnom konaní*

v celom rozsahu bolo možné subsumovať pod uvedené zákonné ustanovenie a z takéhoto konania nemožno vyvodit' iný záver ako ten, že išlo o snahu vyhnúť sa trestnému stíhaniu“.

Z citovaného vyplýva, že napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu sú odôvodnené a z ústavného hľadiska akceptovateľné. Z uznesenia krajského súdu možno navyše vyvodit', že argumenty sťažovateľa odôvodňujúce opustenie územia Slovenskej republiky, ktoré sú uvedené aj v doplnku sťažnosti adresovanom ústavnému súdu, považuje krajský súd za účelové, a preto ich odmietol.

Vzhľadom na argumentáciu uvedenú v odôvodneniach uznesení okresného súdu i krajského súdu opierajúcu sa o reálny fakt, že sťažovateľ opustil územie Slovenskej republiky považoval ústavný súd aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú.

4. Ďalej sa ústavný súd zaoberal doplnením sťažnosti sťažovateľa, ktorým rozšíril okruh subjektov (porušiteľov jeho základných práv), proti ktorým sťažnosť smeruje, a to o ministerstvo spravodlivosti, ministerstvo vnútra a generálnu prokuratúru, pričom toto rozšírenie spojil s návrhom na rozhodnutie zrušiť uznesenie vyšetrovateľa ČVS: VKE 10/OVOZTČ-BA-2002 z 21. októbra 2002 a všetky na to nadväzujúce rozhodnutia a uznesenie vyšetrovateľa ČVS: VKE-17/OVOZTČ-BA-2002 z 30. júla 2002. Vzhľadom na to, že sťažovateľ „nadväzujúce rozhodnutia“ bližšie nekonkretizoval, ústavný súd mal za to, že ide o rozhodnutia, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojich podaniach z 28. novembra 2003 a 11. februára 2004 (vzťahuje sa na nich to, čo je uvedené v bodoch 1 až 3).

Čo sa týka vyššie uvedených rozhodnutí vyšetrovateľa, ústavný súd uzavrel, že voči týmto rozhodnutiam mal sťažovateľ k dispozícii opravné prostriedky v systéme všeobecných súdov (ktoré, ako vyplýva z jeho sťažnosti, aj využil). Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že individuálnym podaním na ochranu základných práv a slobôd (v danom prípade sťažnosťou) nemožno nahrádzať opravné prostriedky, ktorými sa účastník konania mohol účinne domáhať ochrany týchto práv v systéme

všeobecných súdov (I. ÚS 85/97, I. ÚS 89/97, I. ÚS 90/97). Takéto podania (sťažnosti) sú podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnené.

5. Čo sa týka ďalších návrhov na rozhodnutie ústavného súdu, ktoré sťažovateľ vo svojich podaniach z marca 2004 uviedol, ústavný súd uzavrel, že sú formulované tak všeobecne, že z nich nemožno vyvodit' príčinnú súvislosť medzi porušením základných práv sťažovateľa, ktoré bližšie ani v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu neuviedol, a označenými orgánmi, a preto aj tieto doplnenia sťažnosti považoval ústavný súd za zjavne neopodstatnené.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že jedným z dôvodov na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní je jej zjavná neopodstatnenosť. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, mutatis mutandis II. ÚS 84/03).

Opierajúc sa o vyššie uvedené čiastkové závery ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa nesignalizuje možnosť porušenia základných práv sťažovateľa po jej prijatí na ďalšie konanie, a preto ju odmietol pri predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2004